

WANNES VAN DE VELDE

Overbekend volkszanger, schilder, cartoonist en all-round muzikant

... volkszanger hoeren wij Wannes van de Velde nog nauwelijks voor te zien. Zijn pittige Antwerpse volksmuziek rijst vooral in Vlaanderen als in het buitenland algemeen bekend. Maar Wannes is ook nog een cartoonist. En zijn muzikale carrière begon helemaal met volksliedjes. Binnen handreiking, maar hij nu meestal optreedt, brengt hij nog een aantal instrumenten aan de voorgrond. Daaronder natuurlijk de gitaar zijn voorkeur.

Die gitaar bespeelt hij, zoals wij het in Vlaanderen nu elders maar zelden gehoord hebben. Van zijn klassieke repertoire met Romantische—en vooral Barokmuziek krijgt men helaas maar zelden iets te horen. Veel bekendder is hij reeds als... Barokmuzikant. Weisagen weten wie er op de plaats met Gamsco-muziek achter het pseudoniem van Niño de San Andrés de solo-gitaar bespeelt. Een nieuw Spaansland heeft met open mond en ongelooflijk gezicht zien en horen bevestigd wat hij voor een gericht beeld: in de Scheidendal krijgen Spaanse muzi-

kanten gitaars van een blinde Noordeling die Wannes heet (of Niño de San Andrés).

Vandaag zijn wij te gast bij Wannes, in zijn woning in de Schiedse van de Antwerpse kathedraal, op enkele honderden meter van het St. Andriesskwartier, waar hij geboren is, en waar het volk waarvoor hij leucht leeft en folklorisch schep, na al mensen lang.

PARTNER — Hoe kwam je als schilder er toe muzikant te worden, en hoe belandde je tenslotte bij het volkslied?

WANNES — Dat ging eigenlijk heel

TRIPLE BAR

ALL
JACKPOTS
PAID
IN COURT

Bally

maal vanzelf. Er zijn wel meer schil-
ders die muzikant zijn. Muziek is ge-
woon een uitingvorm net zoals de
schilderkunst. En ik belandte bele-
maal niet bij de volkmuziek, ik werd
midden erin geboren. Enkele van de
liedjes die ik nu zing, heb ik nog van
mijn vader en grootvader gehoord.
Sommige van die liedjes worden nu
nog gezongen.

PARTNER. — Jij bent geboren in het
St. Andriesskwartier. Heeft dat een gro-
te rol gespeeld in je muzikale ontwik-
keling?

WANNES. — Zonder twijfel. Het St.
Andriesskwartier is een ware schatkist
van folklore. Tijdens de Spaanse be-
zetting was St. Andries het ontucht-
kwartier. Zoals alle soldaten kwamen
ook de Spanjaarden hier in de tavernen
terecht. Nu is de Spaanse invloed
in heel Antwerpen en het toenmalige
Besant niet weg te cijferen. In het
St. Andries vind je hem alleen veel
intenser. Zodat er na honderden jaren
nog duidelijke sporen van die Spaanse
invloed en van zijn uitwerking op de
Vlaamse volksmuziek te vinden zijn. Je
moet er eens op letten hoeveel donkere
types er daar rond lopen. Dat zijn
geen gastarbeiders, maar geboren en
getogen Antwerpenaars met verre
Spaanse voorouders.

PARTNER. — Vandaar je interesse
voor de flamenco?

WANNES. — Het woord zegt het
zelf: « flamenco », muziek uit Vlaan-
deren. Met Spaanse invloed natuurlijk.
Dat is dan een omgekeerd staaltje
van Vlaamse folklore.

PARTNER. — Enne... Nibo de San
Andres?

WANNES. — Een voor de hand lig-
gende schuilnaam: « De jongen uit
het Sint Andriesskwartier. »

PARTNER. — Dus ook je flamenco-
muziek is voor jou in zekere zin fol-
kore?

WANNES. — Ik kan daar moeilijk
ja of nee op antwoorden. In zekere
zin ja. Maar folkore is niet iets dat
je gaat beoefenen. Het is iets dat moet
groeien, een soort bagage die je mee
krijgt van je voorouders. Net zoals je
taal.

PARTNER. — Je taal ja. Ben jij ei-
genlijk tegen het A. B. N.?

WANNES. — Nee absoluut niet. Een
taal is niet iets waar je voor of tegen
bent. Je kan een taal hoogstens wel
of niet spreken. Maar je kan ze niet
maken. Ik bedoel niet artistiek ma-
ken. En de liedjes die ik zing zijn nu
centraal gemaakt door mensen die een
taal spreken, mijn taal. Waarom zou
ik die liedjes in het A. B. N. zingen,

ik zou dan niet zo goed Esperanto kun-
nen gebruiken.

PARTNER. — O. K. dat geldt voor
je liedjes. Maar wat denk jij van het
A. B. N. in het algemeen?

WANNES. — Ja dat is nogal een pro-
bleem in Vlaanderen. Theoretisch is
A. B. N.: Algemeen beschaafd Ne-
derlands. Dus de taal die gesproken
wordt in Vlaanderen en Nederland.
Practisch is dat echter helemaal niet
zo. Het Nederlands dat de Hollanders
praten is een levende taal die door
het volk gesproken wordt. Het Vlaam-
se A. B. N. is een taal die door academi-
ci bepaald wordt. Dat is lang niet
hetzelfde. Probeer jij bijvoorbeeld
maar een erg gefingeerde discussie
te voeren over iets dat je echt inte-
resseert. Je tracht je gesprekspartner
van je standpunt te overtuigen in een
actueel onderwerp. Gesteld dat je je
discussie voert in het A. B. N. Onver-
mijdelijk zal je jezelf er op betrappen
dat je ofwel dialect-woorden gebruikt,
ofwel Noordnederlandse uitdrukkingen.
Deze laatste zijn eigenlijk even-
zeer dialect, met dat verschil dat ze
in de taal geïntegreerd worden, wat
uiteindelijk ook normaal is.

PARTNER. — Dus jouw bezwaar is
dat A. B. N. niet echt is.

WANNES. — Voorlopig nog niet nee.

PARTNER. — In die liedjes van jou
komt er nog al eens een sterk gekruide
passage voor. Speelt de erotiek in het
volkslied een grote rol?

WANNES. — Ja uiteraard.

PARTNER. — Hoezo uiteraard?

WANNES. — Omdat erotiek in ieders
leven een grote rol speelt. Hoe je het
ook draait of keert sexualiteit is een
behoefte. Zoals eten en drinken. Daar-
om is er ook nu zoveel fuzz over. Op
dat gebied zitten wij allemaal in het
zelfde schuitje. Jij en ik en de proso's
en het kloostervolk en de pastoors en
de sexuelogen.

PARTNER. — Maar leven wij dan
niet in de eeuw van de sex?

WANNES. — Wij leven in de eeuw
waarin de sex over het paard getild
wordt. Dat is een tijdverschijnsel.
Niet de erotiek, die is van alle tijden.
In het volkslied verschijnt zij op een
onbevangen directe manier - volgens
mij trouwens veel gezonder. Eupho-
nismen zijn een vlucht uit de werke-
lijkheid, en dat is meteen het echte
probleem van deze tijd.

PARTNER. — Geef eens een voor-
beeld.

WANNES. — Vroeger werden er na-
tuurlijk ook symbolen gebruikt. Om
een of andere reden is de molenaar
een veel voorkomend sex-symbool,

« malen » staat dan voor de geslachtsdaad. Een andere veel voorkomende verleider is de reizende koopman, zoals in dit Middeleeuwse liedje de spelderverster:

Meerzaman, seiders, lieve gheselle!

Ik hebbe een cleine cokerkyn

Ik 'n vinde hier no naelde no spelle

Die wel voughen soude daer in

PARTNER. — Dus rechtstreekse toepassingen op de geslachtsdaad.

WANNES. — Ja, dat en het phallus symbool vindt men overal terug. Antwerpen is bijvoorbeeld een stad die door de Salische Franken gesticht werd. Hun god Semini (Latijnse vorm van semen of zaad) was een phallusgod. Eeuwen later riepen en roepen de Antwerpenaren hem (onbewust) nog aan in tijden van gevaar.

PARTNER. — Natuurlijk! De uitroep « Semini 's kinderen ».

WANNES. — Juist. Die is in de loop der tijden natuurlijk verzwakt tot zoiets als « Wat zullenoube-

ben », maar vroeger riep men inderdaad de bescherming van de god Semini aan over zijn kinderen.

PARTNER. — Bestaan er nog afbeeldingen van die god?

WANNES. — Het originele beeldje bestaat zelfs nog. Het staat boven de poort van Het Steen.

PARTNER. — Wij hebben daar toch nooit een phallus-god gezien.

WANNES. — Allicht niet. Samen met de Spanjaarden kwamen namelijk de Jezuïeten en de Inquisitie. Toen moest het stenen pikkie van Semini er natuurlijk aan geloven. Het beeldje werd vernietigd in 1585; omstreeks dezelfde tijd werd ook het beeld van Brabo uit de gevel van het stadhuis verwijderd en door een madonna-beeldje vervangen.

PARTNER. — Dus Antwerpen is eigenlijk een heidense stad?

WANNES. — Antwerpen is ouder dan het christendom, ten minste ouder dan het christendom in deze streken. Na

de « kerstening » werden veel heidense symbolen in de nieuwe godsdienst opgenomen.

PARTNER. — Dus Semini staat niet alleen?

WANNES. — O nee. In de Antwerpse kathedraal werd bijvoorbeeld eeuwenlang de voorhuid van Christus vereerd.

PARTNER. — Semini 's kinderen?

WANNES. — Ja je schrikt er wel even van. Maar eigenlijk is het logisch. Het voortbestaan van het ras mag wel een van de belangrijkste drijfveren van de mens genoemd worden. Hoe meer de beschaving en de medische wetenschap voortschrijft, des te meer geraakt de oorzaak en de reden voor die drijfveer op de achtergrond. Maar de drijfveer blijft. Wij noemen ze nu erftiek.

PARTNER. — Uit naam van onze lezers bedanken wij je hartelijk en wensen je veel succes.

